

- заключний етап аудиту виплат працівникам синтезує та аналізує виявлені порушення й помилки.

Результати аудиторської перевірки оформлюють підсумковою документацією, форма якої залежатиме від типу виконаних процедур та передбачена в договорі на проведення аудиту. Отриманий висновок є складовою загального аудиторського висновку щодо всієї фінансової звітності. [3].

Висновки. Аудит – це форма науково-практичного дослідження, тому важливо, щоб його результати були засновані на об'єктивних, порівняльних і достовірних даних. При перевірках допускається використання будь-яких видів документації з праці і трудових відносин [2].

Організація та методика проведення аудиту оплати праці та інших виплат працівникам має бути об'єктом постійної уваги як науковців, так і спеціалістів даної галузі, що пов'язано з високою трудомісткістю виконуваних перевірок, постійних змін в трудовому, податковому законодавстві, широкою варіантністю форм оплати праці.

Список літератури: 1. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 року №108/95-ВР із змінами та доповненнями на 01.01.2009 р. 2. *Петрик О., Зотов В.* Аудиторська діяльність в Україні: законодавчо-нормативне регулювання, сучасний стан // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №11. – С. 11-65. 3. *Шульга Н.* Аудит розрахунків з оплати праці та інших виплат працівникам: вимоги до організації та методики / Олена Петрик, Наталія Шульга // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 12. – С. 47–54.4.

УДК 657

С.А. МЕХОВИЧ, к.е.н., професор, НТУ «ХПІ», Харків
К.В. САЄНКО, магістр, НТУ «ХПІ», Харків

ОЦІНКА САНАЦІЙНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Постановка проблеми. В процесі санації підприємства або його ліквідації важливе місце належить заходам санаційного аудиту причинно-наслідкового аналізу фінансово-господарської діяльності. Тут основна його мета полягає в оцінці санаційної здатності підприємства, тобто у визначенні глибини фінансової кризи і виявленні можливостей її подолання. Тобто для санаційного аудиту характерне те, що його запроваджують на підприємствах, які опинилися

у стані фінансової кризи. Тому санаційна спроможність визначає здатність підприємства до виживання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми проведення санаційного аудиту підприємств вивчаються багатьма вітчизняними та зарубіжними науковцями зокрема: І.О. Бланком, Л.І. Кравченко, Л.В. Донцовою, Н.А. Никифоровою, Жак Ришаром, О.О. Терещенком тощо.

Недостатній ступінь розроблення теоретико-методологічних підходів щодо особливостей проведення санаційного аудиту підприємства, відсутність системного підходу до вибору аудиторських процедур для їх проведення свідчать про об'єктивну необхідність подальшого дослідженні зазначеної наукової проблеми. Цим зумовлене обрання теми роботи та її актуальність.

Санаційний аудит посідає важливе місце в системі фінансово-економічного механізму як особливий інструментарій, з одного боку, визначення ознак його санаційної спроможності, тобто здатності підприємства подолати кризу на підставі виявлених негативних аспектів у його діяльності, з іншого – зниження інформаційного ризику для кредиторів та інвесторів. Увагу щодо оцінки санаційної спроможності згідно з існуючою нормативно-правовою базою України сфокусовано лише на декількох важливих фінансових показниках, техніці їх розрахунку та оцінці ймовірного банкрутства. Отже, це дозволяє констатувати недосконалість методики саме у визначенні та встановленні конкретних критеріїв об'єктивної комплексної оцінки санаційного потенціалу та доцільності санації.

У практичній діяльності, санатори, як правило, для оцінки санаційної спроможності використовують наступні методики:

- Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені Міністерством економіки України у 2006 р. [1];

- Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського

стану неплатоспроможних підприємств та організацій, затверджена Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій, наказ № 81 від 27 червня 1997 р. [2];

- Методика для Проведення діагностичного аналізу підприємства, виконавцем-розробником якої є «БearingПоінт». Проект профінансовано Європейським Союзом [3, с.68-94].

Різниця між вищеназваними методиками полягає в обсязі, глибині охоплення напрямів діяльності підприємства, що підлягають дослідженню. Так, найбільш місткою за обсягами охоплення і глибиною аналізу є методика «Проведення діагностичного аналізу підприємства». У ній подано логіко-математичний інструментарій, за допомогою якого можна здійснити якісне дослідження зовнішнього та внутрішнього середовища господарського суб'єкта, зокрема, макроекономічної системи, технологічного укладу, особливостей стану ринків та їх сегментів, сильних та слабких сторін підприємства, його стратегічної позиції, ринкової та сегментної позиційності продукції, а також головних функцій і напрямів діяльності підприємства.

У Методиці проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій увага здебільшого приділяється оцінці фінансового стану та аналізу виробничо-господарської діяльності об'єктів дослідження. Ця методика була розроблена в 1996 році й відповідала системі бухгалтерського обліку, яка існувала до 2000 року - до затвердження нових вітчизняних стандартів обліку (П(С)БО). Зі зміною системи бухгалтерського обліку застосування цієї методики скоротилося, хоча, на нашу думку, за кількістю наявних показників, обсягом охоплення аспектів діяльності підприємства та сукупною трудомісткістю процесу оцінки її можна вважати найбільш оптимальною для замовників та виконавців.

В офіційних Методичних рекомендаціях щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства сфокусовано увагу лише

на декількох важливих фінансових показниках, техніці їх розрахунку та оцінці ймовірного банкрутства. Ці рекомендації здебільшого призначені для використання в процесі провадження справи про банкрутство, до якого залучаються судді, що не мають спеціальної економічної освіти.

На основі спрощеного підходу, викладеного в рекомендаціях, їм легше прийняти рішення щодо господарського суб'єкта, справа якого подана до судового розгляду. Однак особа, яка несе відповідальність за долю підприємства, має бути впевнена в однозначності зроблених висновків щодо стану та можливостей розвитку (занепаду) суб'єкта господарювання.

Аналізуючи наведені методики оцінки санаційної спроможності, можна запропонувати наступні дії з удосконалення методик проведення санаційного аудиту.

Більшість із наведених методик ґрунтуються на визначенні показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Така оцінка не дає можливості визначити тенденції розвитку підприємства. З метою отримання об'єктивних результатів, санаційну спроможність необхідно визначати систематично, досліджуючи динаміку показників, що характеризують її елементний склад.

До уваги, здебільшого, беруть показники, що характеризують фінансову сферу діяльності підприємства, проте, вони є результативними й не дають можливості визначити, що є першопричиною виникнення кризи на підприємстві. На нашу думку, з метою оцінки санаційної спроможності слід аналізувати динаміку показників, що характеризують стан, забезпеченість та ефективність використання усіх факторів виробництва.

Оцінка санаційної спроможності повинна ґрунтуватись на оцінці виробничого потенціалу підприємства, тобто на визначенні можливостей та резервів для його подальшого ефективного функціонування, а для цього слід врахувати ключові елементи потенціалу, їх кількісні та якісні характеристики. З метою спрощення процедури визначення санаційної спроможності доцільно

запропонувати єдиний інтегральний коефіцієнт, який дасть можливість мінімізувати витрати часу та створить передумови для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Список літератури: 1. Методичні рекомендації з виявлення ознак неплатоспроможності підприємства й ознак дій з приховання банкрутства, фіктивного банкрутства або доведення до банкрутства від 19. 01. 2006 р. №14 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.prou4ot. Info> 2. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій, затверджена Агентством з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій, наказ № 81 від 27 червня 1997 р. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97> 3. Астраханцева И. А. Финансовая реструктуризация несостоятельных предприятий как стратегия оздоровления в процессе антикризисного управления [Текст] / Й. А. Астраханцева, Г. М. Подкантера. – М.: ФИНЗКО, 2001. – 118 с. 4. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві [Текст]: Монографія. / О. Терещенко – К.:КНЕУ, 2004. – 268 с.

УДК 657

Я.П. ГАВРИСЮК, к.е.н., доцент, НТУ «ХПІ», м. Харків

О.В. КАДУК, магістр, НТУ «ХПІ», м. Харків

АУДИТ В УКРАЇНІ: ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті розкрито етапи формування, визначено основні проблеми та шляхи вдосконалення аудиту.

Постановка проблеми. Економіка України перебуває на досить нелегкому етапі свого розвитку. Аудит – це одна з головних форм фінансового контролю, його основною функцією є достовірність та об'єктивність оцінки звітних та облікових даних про фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання на базі взаємної зацікавленості підприємства в особі його акціонерів та держави в особі податкових органів. Дослідження показують, що виникла проблема недостатньої якості аудиторських послуг, їх технічного та програмного забезпечення, недостовірність інформації, що досить негативно впливає на становище підприємств та держави.

Мета статті. Основною метою написання статті є дослідження формування аудиту, висвітлення проблем його здійснення та визначення перспектив розвитку.